

КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК

Заснована 21 квітня 1927 р.

№45-46
(3551-3552)

25 грудня
2025 р.

Виходить
двічі на місяць

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

З Різдвом Христовим і Новим 2026 роком!

Дорогі київські політехніки!

Щиро вітаю вас з Різдвом та прийдешнім Новим роком! Прийміть побажання добра, міцного здоров'я, успіхів, миру, внутрішньої сили та мудрості!

Цей рік був непростим для всієї країни і для кожного з нас особисто. Тому нині, коли різдвяні дні огортають теплом родинного затишку, ми згадуємо, якою дорогою ціною дається нам сьогодні можливість жити, досліджувати, навчати і навчатися. Дякую за всі зусилля, яких ви докладаете для розвитку університету кожен на своїх місцях. Саме завдяки цій щоденній, часто непомітній, але неймовірно важливій праці, небайдужому ставленню та самовідданості КПІ ім. Ігоря Сікорського залишається провідним технічним університетом України та потужним науковим центром.

Уроці, що минає, ми вкотре довели, що наш університет є одним із лідерів вищої освіти України і незмінно дотримується зорієнтованості своєї діяльності на когорту університетів дослідницького типу. Так, КПІ ім. Ігоря Сікорського успішно пройшов державну атестацію ефективності наукової (науково-технічної) діяльності та на наступні роки гарантував собі державне фінансування для проведення наукових досліджень. Наші викладачі цього року ставали лауреатами Державної премії імені Бориса Патона, відзначалися державними та відомчими нагородами. Це не лише визнання вагомому внеску КПІ у розвиток наукового потенціалу країни, зміцнення обороноздатності країни та популяризацію

науки, а й потужний сигнал для бізнесу: КПІ є надійним партнером для спільної роботи над новими розробками.

Цей рік був багатим на події та здобутки студентства. Під керівництвом наших викладачів, студенти КПІ ім. Ігоря Сікорського вибороли призиви місця у престижних українських та міжнародних змаганнях.

Ми впевнено рухаємося до європейського академічного простору: зростає кількість міжнародних мобільностей, укладаємо угоди про подвійні дипломи, розширюємо участь у європейських проєктах, беремо участь у роботі університетських альянсів. Паралельно розвивається і наша інфраструктура – відкриваються сучасні лабораторії, центри та простори для підготовки інженерів нового покоління, розвитку штучного інтелекту, робототехніки, енергетики, реабілітації та багатьох інших напрямів. За кожним таким досягненням стоїть спільна праця сотень людей, їхня віра у майбутнє та любов до своєї справи.

Окремо хочу висловити вдячність захисникам України – нашим студентам, викладачам та випускникам, а також усім, хто щоденно захищає нашу незалежність та територіальну цілісність.

Дякую всім за спільну ефективну роботу в 2025 році.

Нехай Новий 2026 рік стане роком миру, добрих новин, нових можливостей, цікавих проєктів і великих звершень.

Анатолій Мельниченко,
ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського

Безсонна доба і рекорд України задля допомоги фронту

Уже вчетверте Гуманітарний штаб Профкому студентів КПІ ім. Ігоря Сікорського до Міжнародного дня волонтера згуртував спільноту київських політехніків, щоб допомогти нашим захисникам із найнеобхіднішими запитами.

В організації акції на честь Дня волонтера Профком студентів підтримала Громадська організація "Оператори аматорських радіостанцій України" (UARO), зокрема й матеріалами.

60 волонтерів упродовж 24 годин поспіль різали, крутили, гнули, паяли, заливали парафін з турботою про тих, хто тримає фронт. Працювали навіть без електричного освітлення – електроенергію вимикали на 8,5 годин.

За добу 6-7 грудня університетські волонтери виготовили 320 коаксialних антен Flower Pot. Це ті антени, які нині вкрай потрібні на фронті: вони забезпечують стабільний радіозв'язок і на полі бою, і в бліндажах, і при цьому є дешевими, ефективними та простими у виготовленні.

А ще 320 Flower Pot – це новий національний рекорд найбільшої кількості антен, виготовлених за 24 години! Його офіційно зафіксували представники Національного реєстру рекордів України. Це вже четвертий рекорд України, який встановили волонтери КПІ!

Окрім того, учасники акції виробили 398 подовжених антен для рацій та 1100 окопних свічок!

Попри відключення світла та важкі умови, за добу безперервної роботи було зроблено навіть більше, ніж було заплановано!

Усі виготовлені засоби спрямовано на різні напрямки фронту за запитами наших захисників.

Вітаємо усіх причетних до встановлення національного рекорду і, найголовніше, до постачання українським війнам необхідного їм обладнання та окопних свічок!

Партнерами акції виступили Selteq, Food Bank Україна та Київська міська організація Профспілки.

За інф. Профкому студентів
і пресслужби КПІ ім. Ігоря Сікорського

Студенти КПІ – призери Міжнародного конкурсу студентських наукових робіт зі штучного інтелекту

18-19 листопада в Smart Shelter CLUST Space КПІ ім. Ігоря Сікорського відбулася Підсумкова науково-практична конференція Міжнародного конкурсу студентських наукових робіт зі штучного інтелекту 2025 року. Щороку конкурс об'єднує молодих дослідників із закладів вищої освіти України та країн Східної Європи, які працюють над інноваційними рішеннями у сфері штучного інтелекту та демонструють результати з високою науковою новизною й потенціалом практичного застосування. Конкурс підтримали генеральний спонсор Креді Агріколь Банк, а також компанії DataArt, EvoLogics GmbH, SoftServe, Solidgate та Unicorn. Незмінним партнером заходу є інноваційна екосистема Sikorsky Challenge.

Перший день фіналу розпочався з офіційної частини – учасників вітали організатори, партнери і почесні гості. Відкрив її голова конкурсної комісії, ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського Анатолій Мельниченко. Також до фіналістів і організаторів з теплими словами зверталися представники компанії-спонсора Solidgate Аліна Федюченко та інші. Серед почесних гостей були Герой України полковник Мико-

лая та використання алгоритму машинного навчання Isolation Forest для виявлення мережових атак". Дипломами II ступеня нагороджено роботи Дениса Білобрицького (Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича) та Асана Волкова (Національний університет "Одеська політехніка"), автори отримали подарунки від компанії Solidgate.

Окрему подяку оголошено студентам-волонтерам НН ІПСА, чия робота "за кадром" стала важливим складником успіху фіналу.

Переможці конкурсу Данііл Бровко, Артем Головачов, Світлана Михайленко та Дмитро Горбач, які представляли КПІ, розповіли кореспондентові газети "Київський політехнік" про власну участь у ньому і свій шлях до "п'єдесталу пошани".

"Моя робота SpectralCA допомагає безпілотникам розпізнавати об'єкти на землі, зокрема міни, – пояснює Данііл. – Це критично важливо для України – під час війни та навіть у післявоєнний період. У SpectralCA поєдналися знання з індустрії, дослідження трансформерів та власні експерименти. ... Плани на майбутнє – SpectralCA вже не просто прототип. Планую продовжувати його розвиток: підвищувати точність і масштабованість, інтегрувати в системи пошуку мін та рятування життів. Моя мета – щоб дослідження перетворювалися на конкретні рішення, які допомагатимуть Україні і роблять життя людей безпечнішим навіть у складні часи".

Артем Головачов відзначив, що стати фіналістом йому допоміг комплекс різних факторів: "По-перше, важливою була підтримка наукового керівника, завдяки якій я мів якісніше формування структури та напрям дослідження. По-друге, велике значення мала проведена дослідницька робота: я багато експериментував, порівнював моделі, тестував нестандартні архітектури та аналізував актуальні наукові статті. Ну і звичайно – навчання в КПІ, яке дало глибоку базу методів і доступ до сучасних досліджень. ... У майбутньому планую продовжувати дослідження у сфері штучного інтелекту, зокрема для авіаційних систем".

Світлана Михайленко розповіла, що інтерес до проблем штучного інтелекту зародився в неї з любові до складних аналітичних задач ще на 1-му курсі бакалаврату. "Тоді ми мали можливість отримувати сильну математичну базу, яка складала близько 80% навчального навантаження. Пізніше мене зацікавила ідея оптимізації, я намагалася оптимізувати будь-які обчислення", – згадує вона. На запитання, що саме допомогло зайняти призове місце у конкурсі, відповіла: "Послідовність, уважність до деталей, мислення поза межами прийнятого та мінімальний досвід – однозначно важливі якості для якісної роботи. Проте на першому місці, вважаю, колективна жага дійти до поставленої мети, віра та підтримка – цей вклад безцінний і приречений на успіх".

Дмитро Горбач ділиться: "Займаюся штучним інтелектом вже другий рік, раніше брав участь у наукових конференціях кафедри, а головним каталізатором мого успіху є науковий керівник – Дмитро Михайлович Шарадкін. Його натхнення та професійний підхід, як викладача, стали ключем до мого розвитку в цій складній царині. ... У найближчому майбутньому планую значно покращити наукову роботу, з якою я виступив на конкурсі, а також маю амбітні наміри застосувати свої напрацювання та алгоритми в реальних умовах і проектах".

Підсумки конкурсу підтвердили високий рівень студентських досліджень у галузі штучного інтелекту та продемонстрували значний потенціал молодих науковців. Організатори закликали студентів готувати наукові роботи до участі в конкурсі 2026 року.

Редакція "КП" висловлює глибоку вдячність в.о. завідувачки кафедри штучного інтелекту НН ІПСА Ірині Джигирей за надану інформацію про конкурс.

Володимир Школьнік

Д. Бровко отримує диплом I ступеня та сертифікат

ла Чумак та народний депутат IX скликання, випускник КПІ Олександр Маріковський, які у своїх виступах наголосили на важливості штучного інтелекту та підтримки студентської науки у складних умовах сьогодення.

Після привітань розпочалися захисти студентських наукових робіт. Цього року на конкурс надійшло 35 робіт із 20 університетів. Конкурсна комісія першого етапу II туру, до складу якої увійшли провідні науковці-практики у сфері штучного інтелекту, з-поміж них відібрала 15 найкращих за п'ятьма ключовими напрямками: аналіз даних, комп'ютерний зір, обробка природної мови, обчислювальний інтелект та розпізнавання мови. Тематика досліджень фіналістів охоплювала прогнозування природних явищ, інтелектуальні системи для виявлення загроз, медичну діагностику, моделювання складних систем, аналіз великих даних та генеративні технології. Студентські наукові роботи відзначалися високою науковою новизною, коректністю обраного методичного апарату та обґрунтованістю отриманих результатів. Конкурсна комісія оцінювала роботи за науковою новизною та практичною значущістю.

Старт другому дню конференції дав семінар компанії SoftServe від Владислава Сельоткіна, Computer Vision R&D Lead "Штучний інтелект у R&D: як генеративні мережі допомагають робити відкриття". Продовжив програму воркшоп "Розробка цифрового двійника – як виклик сучасній реальності" від Олександра Маріковського.

Перед оголошенням переможців до учасників, їхніх наукових керівників і гостей фіналу звернулись представники організаційного комітету, конкурсної комісії та партнерів. Вони подякували учасникам за високий рівень представлених досліджень і підкреслили значення молодіжної науки для розвитку технологій. На їхню думку, важливою особливістю конкурсу є співпраця студентів із науковими керівниками, що створює ефективний майданчик для обміну досвідом та формування інноваційних рішень, необхідних для відновлення України.

Переможцем і призерами конкурсу стали кілька представників КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Перше місце здобув Данііл Бровко з НН ІПСА з роботою "SpectralCA: Bi-Directional Cross-Attention for Next-Generation UAV Hyperspectral Vision". Він отримав диплом I ступеня і сертифікат на 30 000 грн від Креді Агріколь Банк.

Третє місце посів студент з НН ІПСА Артем Головачов з роботою "Aircraft Trajectory Generation Method Based on Visual Transformer" і Світлана Михайленко з ФБМІ з роботою "Визначення предикторів діагнозу посттравматичного стресового розладу на основі параметрів моделей зв'язності BOLD-сигналів структур мозку". Їх відзначили дипломами III ступеня і нагородили подарунками від компанії DataArt.

Диплом III ступеня та подарунок від DataArt отримав також Дмитро Горбач, курсант ІСЗІ за роботу "Покращен-

Михайленко

Команда ФБТ перемогла на Global Greenchem Hackathon 2025

Як "Київський політехнік" повідомляв раніше, на завершення XIV Фестивалю інноваційних проєктів "Sikorsky Challenge 2025" відповідно до його програми та в межах проєкту Організації об'єднаних націй з промислового розвитку "Глобальна програма інновацій та мереж у зеленій хімії" (GreenChem) з 31 жовтня по 2 листопада відбувся Global Greenchem Hackathon 2025. Програму реалізовано в рамках глобальної ініціативи GreenChem від Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку (UNIDO) за фінансової підтримки Глобального екологічного фонду (GEF). Міжнародним виконавцем виступив Єльський університет (США), національним партнером – Центр ресурсоефективного та чистого виробництва. Інформацію про хакатон і команду-переможця поділився з "КП" її керівник Віталій Ключко.

Команда "Синергія 404" та її керівник В. Ключко

Метою завдань хакатону був пошук можливостей заміни традиційних речовин нафтохімічного походження у виробництві промислових матеріалів та альтернативних функціональних добавок природного походження для використання у виробництві будівельних матеріалів.

Над розробкою інноваційних рішень на запит компанії "DOW" (США) та "ВКФ МВА (ELF DECOR)" (Україна) працювали більше десяти команд науковців, дослідників і студентів з Києва, Харкова, Дніпра, Сум, Львова, Хмельницького. Протягом трьох днів команди не тільки розробляли власні ідеї щодо виконання поставлених завдань, але ще і стали слухачами лекції експерта з хімічного менеджменту Центру ресурсоефективного та чистого виробництва Олександра Хохотви "Основи зеленої хімії: як розробляти безпечні продукти". Також члени команд взяли участь у воркшопі "Теорія розв'язання винахідницьких задач" від Катерини Вершиніної та Андрія Саламатова, співвласників креативної агенції 4Press та бізнес-розвідки GreenDuck.

Перемогу та чек на 1500 доларів здобула наша команда "Синергія 404" з факультету біотехнології і біотехніки КПІ ім. Ігоря Сікорського. До складу команди входили студентки 4-го курсу кафедри промислової біотехнології та біофармації Юлія Горбачова, Марія Долбещенкова, Олександра Сапіташ. Я був її керівником. Ми запропонували технологію розробки вододисперсійного латексу на основі мономерів терпену, отриманих шляхом біосинтезу.

Зазначу, що команда з нашої кафедри вже вдруге брала участь у хакатоні Global Greenchem Hackathon. Окрім викладацької роботи, я є відповідальним за наукову роботу кафедри та обіймаю посаду старшого наукового співробітника відділу фізіології і систематики мікроміцетів Інституту мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України. І плідна наукова співпраця між ФБТ та цим інститутом дозволила запропонувати нашій команді обґрунтовані і зважені рішення.

На мою думку та на думку всіх учасниць команди "Синергія 404", участь у подібних заходах є доволі корисною, оскільки студенти можуть застосувати отримані в університеті теоретичні знання для розв'язання реальних проблем або створення прототипів інноваційних рішень, мають унікальну можливість познайомитися та поспілкуватися з однолітками-однодумцями, викладачами, менторами, представниками індустрії та потенційними роботодавцями. А в майбутньому молоді учасники хакатонів зможуть додати помітний пункт до власного резюме. Отже, наукові хакатони – це не просто змагання, а потужна освітня платформа, яка готує студентів до роботи в умовах викликів сучасного технологічного світу.

Віталій Ключко, доцент ФБТ, с.н.с. відділу фізіології і систематики мікроміцетів Інституту мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України

МАЙБУТНІМ ВСТУПНИКАМ

Перший КПІАбітFest у межах вступної кампанії 2026

Перший у цьому навчальному році загальноуніверситетський День відкритих дверей КПІ ім. Ігоря Сікорського КПІАбітFest відбувся 13 грудня. Організатором його традиційно виступив департамент навчально-виховної роботи. На п'яти поверхах Науково-технічної бібліотеки ім. Г.І. Денисенка були розташовані локації всіх факультетів/навчально-наукових інститутів, де майбутні випускники мали змогу отримати корисну інформацію про них, а також про освітні програми та спеціальності, особливості навчання в КПІ, можливості особистісного і професійного розвитку, дізнатися про перспективи майбутнього працевлаштування. Також додатково було організовано локації підготовчих курсів та Приймальної комісії університету.

КПІАбітFest відкрила проректорка з навчальної роботи Тетяна Желяскова. Вона наголосила, що під час вступної кампанії особливо важливою є щира й відкрита комунікація з абітурієнтами та їх батьками, доступне інформування та фахова підтримка у виборі спеціальності й освітньої програми. На завершення проректорка побажала учасникам заходу впевненості у власних силах, цікавих відкриттів, натхнення та вдалого старту студентського життя в КПІ, сповненого нових можливостей і досягнень.

Перед відвідувачами виступили з презентаціями представники адміністрації та Студради університету. Голова студентської ради ФММ, фахівець Центру розвитку кар'єри, студентка Юліанна Сергеева свій виступ присвятила темі "Твій майбутній університет". Про основні перспективи вступу до КПІ у 2026 році розповів відповідальний секретар Приймальної комісії КПІ ім. Ігоря Сікорського Сергій Мураховський. "Тайм-менеджмент абітурієнта: як правильно розпланувати

підготовку" — такою була тема виступу студентки ХТФ Анастасії Костенко, а голова Студради КПІ ім. Ігоря Сікорського Святослав Шестеров поділився з відвідувачами порадами на тему "Життя без вигорання: як збалансувати навчання, роботу та активізм". Після виступів у холі бібліотеки спікери відповідали на численні запитання.

Понад 500 молодих людей, які відвідали 13 грудня День відкритих дверей, з великою зацікавленістю спілкувалися з представниками університету. Також щоби ближче познайомитися з інститутами та факультетами КПІ ім. Ігоря Сікорського та докладніше дізнатися про умови вступу до університету наступного року, на КПІАбітFest завітала й група учнів з Тетіївської громади, які є друзями та прихильниками Київської політехніки. Насамкінець організатори КПІАбітFest висловили сподівання, що більшість відвідувачів уже наступного літа стануть студентами-політехніками.

Володимир Школьній

ЗНАЙ НАШИХ

Стипендіатка з ВПІ: "Вірю, що все вийде!"

Молодь — найактивніша частина нашого суспільства. А студенти — її інтелектуальний потенціал. Студентська енергія — це джерело нових ідей, інновацій та змін у суспільстві. Саме на їхні плечі лягає відповідальність за відновлення та майбутнє країни. Традиційно кращих із них відзначають іменними преміями та стипендіями.

У першому семестрі навчального року 2025/2026 серед стипендіатів Президента України і третьокурсника НН ВПІ Анна Брідня. Вона навчається за спеціальністю "Видавництво та поліграфія", опановує технології друкованих і електронних видань. Зазвичай, студенти-лідери не пасивні "споживачі" знань. Вони уміють комунікувати, управляти часом, критично мислити та швидко адаптуватися, тож навчання стає не необхідністю, а стратегічною інвестицією на перспективу. Здобувачі не лише засвоюють матеріал, а й вчаться застосовувати його в конкретних умовах — від розробки проєктів до роботи в командах. А ще вони беруть активну участь у житті університету, організовують різноманітні заходи, успішно поєднують навчання і роботу, займаються громадською діяльністю і розвивають себе.

Усе перелічене — якраз про Аню. Як розповіла заступник директора НН ВПІ з навчально-виховної роботи Надія Талімонова, студентка успішно поєднує навчання з громадською роботою та захопленнями: виконує обов'язки голови профбюро студентів НН ВПІ, є старостою академічної групи, як студкуратор допомагає новачкам з адаптацією та комунікацією, має позитивні відгуки; входить до складу Вченої ради та стипендіальної комісії НН ВПІ, де любіє

інтереси студентів тощо. А вільний час (як студентам вдається викроїти той вільний час?) присвячує заняттям у гуртку соціогуманітарного спрямування КРІ CyberSport.

"Я люблю КПІ, — ділиться Аня, — бо це місце з сильною академічною культурою та широкими можливостями для самореалізації". І пояснює: "Студентське життя швидкоплинне. А в університеті завжди щось відбувається: яскраві події, студентські ініціативи, нові знайомства й маленькі відкриття, які роблять кожен день насиченим. І коли предмети справді цікаві, а викладачі діляться знаннями з любов'ю до своєї справи, з'являється глибоке бажання вкладатися в це місце й бути його частиною".

Гарні слова: вкладатися в місце, де живеш і працюєш, і бути його частиною. Адже саме молодь покликана впроваджувати новітні технології, генерувати інноваційні рішення та підтримувати демократичні процеси — мати бажання й можливості будувати кар'єру вдома. Стати частиною спільноти, що не пасує перед труднощами.

"Мені завжди була близькою творчість, — розмірковує студентка, — але без технічної складової вона швидко виснажує й перестає надихати. Тому я обрала ВПІ, бо саме тут знайшла ідеальний баланс між креативністю та інженерним підходом, завдяки якому кожна ідея набуває чіткої форми. Дисципліни, які ми вивчаємо, надихнули мене розвиватися у сфері візуального моделювання та поліграфічної справи. Вірю, що все вийде".

Так, мрії працюють, але тільки тоді, коли рухаєшся вперед, не нарікаючи на обставини та своїми руками твориш свій світ. Як Анна Брідня.

Надія Ліберт

КОНФЕРЕНЦ-ЗАЛ

Забезпечення стійкості громад: українсько-польський досвід реагування на кризи

У КПІ ім. Ігоря Сікорського 18-19 листопада 2025 року відбулася міжнародна науково-практична конференція "Resilient Communities – Stable Future: Ukrainian-Polish Experience in Crisis Response". Її було присвячено сучасним викликам функціонуванню соціально-економічних систем, забезпеченню сталого розвитку місцевих громад і реалізації ефективних моделей реагування на кризові ситуації.

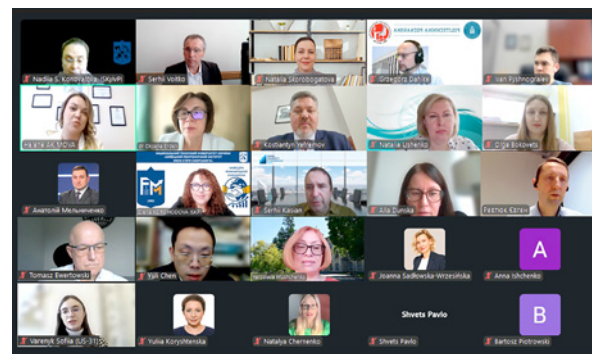
Захід проводився у межах міжнародної грантової програми NATO SPS "Science for Peace and Security Programme" ("Наука заради миру та безпеки"), проєкт G6119 "Increasing the Capacity of Local Communities to Counteract Crisis Situations" ("Підвищення спроможності місцевих громад протидії кризовим ситуаціям"). Лідером проєкту є Познанський політехнічний університет, партнером — наш університет. Очолює міжнародну команду виконавців проєкту CECS SPS NATO доцентка Познанської політехніки Оксана Ерделі. Вона виступила на пленарному засіданні з доповіддю "Кризова комунікація в місцевих громадах: висновки проєкту CECS". Директор Інституту управління та обчислювальних систем цього університету професор Ревтук Євген доповів на тему: "Розуміння індивідуальної стійкості в кризових ситуаціях: емпіричні докази". Гжегож Дальке здійснив аналіз факторів, що обмежують активність у кризових ситуаціях. Томаш Евертовський доповів про оцінювання стійкості місцевої громади до кризових ситуацій.

Від Київської політехніки доповіді представили ключові виконавці проєкту, які долучилися ще на початку формування запити на грантову підтримку і з першого дня реалізують завдання, що передбачені на кожному його етапі. Доцентка Ярослава Глушенко, використовуючи набутий досвід в організації тренінгів для студентів, мешканців і представників влади Бучанського району, розглянула особливості процесного підходу у системі кризового управління на рівні місцевих громад. Доцентка Олена Корогодова зосередила увагу на ролі молоді в громадському управлінні кризами та здійснює координуючу роль у частині наукової діяльності. Доцентка Наталя Скоробогатова доповіла про залучення громади до розроблення стратегій стійкості для сталого місцевого самоврядування. Вона, до того ж, займалася організацією та документальним оформленням цієї конференції. Доцентка Наталя Черненко виступила з доповіддю "Від кризи до можливостей: створення стійких та інклюзивних громад", основа її діяльності полягає у створенні та верифікації моделі управління "підвищення стійкості громади до надзвичайних ситуацій". Стипендіат проєкту старша викладачка Ольга Боковець виокремлює проблематику психологічної готовності мешканців місцевої громади до реагування на кризові ситуації та зосереджується на виконанні завдань з комунікації соціальних мереж.

Трирічна спільна активність за цим грантом передбачає вивчення здатності осіб, які приймають управлінські рішення на рівнях громад, регіонів чи держави, здійснювати соціальний вплив, легітимізувати владу та соціальну стійкість у процесах врегулювання криз у Польщі та Україні. Метою проєкту є розроблення засад підвищення рівня ефективності системи антикризового управління у територіальних громадах, яка має здатність передбачати

негативні ситуації (загрози, аварії, катастрофи), готувати ресурсне забезпечення для їхнього усунення. Тому на конференції основну увагу приділяли аналізу нормативних документів, якими користуються місцеві органи влади, вивченню досвіду подолання кризових ситуацій в Україні та в Польщі, виявленню ефективних і неефективних практик антикризового управління, розгляду феномену самоорганізації місцевих громад тощо. Основними бенефіціарами проєкту стали місцеві громади Познанського повіту Великопольського воєводства (Польща) та Бучанського району Київської області (Україна).

Відкрив конференцію ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського Анатолій Мельниченко. Активну участь у її роботі взяли керівники та науковці Навчально-наукового інституту прикладного та системного аналізу КПІ, факультету менеджменту та маркетингу, факультету соціології і права. Упродовж двох робочих днів було виступлено 26 доповідей з України, Польщі, Румунії та Китаю. Заявки на участь подали 37 учасників (окрім зазначених країн ще була заявка та матеріали доповіді від Чехії). Захід був цікавим, адже зафіксовано 87 унікаль-

них учасників ZOOM-конференції, з яких одночасно було 65 осіб онлайн.

Тематичними напрямами конференції були такі: "Українські реалії щодо здатності суспільства до протидії кризовим ситуаціям", "Модель стійкості: як польські муніципалітети адаптуються до нових викликів", "Належне управління та цифрова стійкість громад", "Наука про дані для протидії загрозам розвитку громад".

За результатами оброблення анотацій сформувалися дві секції: "Формування спроможності суспільства протистояти кризовим ситуаціям" і "Управління громадами: антикризові моделі та моделювання стійкості".

Під час роботи конференції обговорювалися питання управління громадами в умовах війни, психологічної готовності населення до надзвичайних ситуацій, кризової комунікації, цифрової трансформації та стратегій забезпечення локальної безпеки, а також увага зосереджувалася на посиленні соціальної згуртованості, кризових комунікаціях, адаптації управлінських моделей та на формуванні стійких суспільних систем у період війни та глобальних викликів.

На завершення слід зауважити, що важливою складовою нашої діяльності є сприяння міжнародній підтримці зусиль України для перемоги. І конференція засвідчила, що міжнародна спільнота усвідомлює ті екзистенційні загрози людству, якими ми закриваємо першу чверть ХХІ століття.

Сергій Войтко, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки ФММ, керівник проєкту від КПІ ім. Ігоря Сікорського

Добігає кінця буремний 2025 р. Серед виру подій, тривоги, боротьби та буденних турбот, випала хвилинка, щоб підкоритися філософсько-історичному настрою та кинути погляд на історію кафедри лазерної техніки та фізико-технічних технологій. Одразу виникло питання, що брати за точку відліку, формування кафедри як випускової, започаткування спеціальності, започаткування напрямку чи створення базових лабораторій, від яких все почалося?

Якщо обрати останній підхід, то вийде, що наша кафедра – ровесниця Київського політехнічного інституту, і діяльність її було започатковано разом з ним. Але одночасно виникне логічне запитання: "Яка ж кафедра лазерних технологій, якщо сам лазер винайдуть лише за кілька десятиліть?"... Проте, давайте про все по порядку.

Про що свідчить цифра 127 у заголовку? Від заснування КПІ у 1898 році на механічному відділенні інституту передбачалося викладання дисципліни "Технологія металів" та проведення лабораторних і практичних занять у рамках підготовки інженерів-механіків.

Навчально-механічні майстерні КПІ були збудовані у 1900 р. за проєктом архітектора І.С. Кітнера, очевидно, тоді ж було створено кафедру технології металів, яку ми з гордістю записуємо до своїх родоначальниць. Вчені та фахівці цієї кафедри пережили часи Другої світової війни, докладаючи чимало зусиль до здобуття перемоги і під час роботи в Києві, і під час роботи в евакуації та повернення до Києва у 1944 р. Першим по війні завідувачем кафедри став відомий вчений у галузі технології металів член-кореспондент АН УРСР Василь Юхимович Васильєв. Він мав широкі наукові інтереси і залишив вагомий доробок як у сфері удосконалення наукових досліджень в інституті, так і у створенні та розвитку нових наукових та навчальних підрозділів. З 1945 р. по 1958 р. кафедру очолював доцент М.Ф. Савін. Ще під час евакуації до Ташкенту він разом з відомим фахівцем у галузі верстатобудування професором С.М. Хаймовичем розробляв технології виготовлення нових видів зброї. Разом з колективом кафедри тоді були спроектовані цехи з виготовлення валків, ремонтно-механічний та ковальський цехи Узбецького металургійного комбінату. З 1958 по 1973 рр. на чолі кафедри перебував доцент Б.С. Навроцький, який прийшов працювати на кафедру після виробничої діяль-

35, 41, 61 чи 127, або Про молоду кафедру зі столітнім досвідом

Колектив кафедри лазерної техніки та фізико-технічних технологій

ності на заводі "Більшовик". Упродовж 1960-1966 рр. кафедра готувала фахівців інженерно-педагогічного профілю. За цей час було випущено 144 інженери-педагоги. Випускники того періоду – професор В.В. Джемелінський, доценти А.К. Скуратовський та В.К. Манжурнет – пов'язали своє життя з кафедрою та тривалий час на ній працювали.

Протягом 1973-1990 рр. кафедру очолював професор Володимир Васильович Хільчевський – відомий фахівець у галузі опору матеріалів. У цей період розширюється сфера наукових та навчальних інтересів кафедри. З появою нових матеріалів з різноманітними властивостями під час викладання учбових курсів розглядаються не тільки питання технології металів, але і більш широкі проблеми технології конструкційних матеріалів взагалі. Виходячи з цього, кафедра отримує нову назву "Технології конструкційних матеріалів та матеріалознавства".

Паралельно з цими процесами, 61 рік тому, а саме у 1964 р. в Київському політехнічному інституті за ініціативи професора С.О. Картавова було розпочато перші в Україні дослідження у галузі використання лазерного випромінювання для обробки матеріалів. Під його керівництвом В.С. Коваленко, який на той час повернувся до Києва після стажування у Великобританії,

зібрав першу в Україні лазерну технологічну установку для прошивки мікроотворів та займався організацією науково-дослідної лабораторії лазерної технології. Цю подію також можна було б обрати за відправну в історії кафедри.

Науково-дослідна лабораторія лазерної технології бурхливо розвивалася, виконувала наукові проєкти як військового, так і цивільного спрямування. Саме тут виконували дослідження, захистили дисертації, а згодом стали засновниками перспективного напрямку з впровадження лазерних технологій в Україні і фундаторами кафедри В.С. Коваленко, В.П. Котляров, Л.Ф. Головкин, В.В. Романенко, Л.М. Олещук, М.І. Анякін.

За певний час напрацювання лабораторії переросли рівень просто наукової установи для проведення досліджень. Адаптація стало цілком очевидно, що без появи професійних кадрів неможливо забезпечити швидкий розвиток лазерних технологій, тому 41 рік тому, а саме у 1984 р., в КПІ з ініціативи проф. В.С. Коваленка вперше в Україні було започатковано нову інженерну спеціальність "Технологія та обладнання лазерної обробки матеріалів". Що також можна вважати початком відліку нового етапу розвитку в історії кафедри.

Тридцять п'ять років тому, а саме у 1990 році, історія нашої прийшла, як кажуть, до однозначності, адже відбулося об'єднання кафедри технології конструкційних матеріалів та матеріалознавства з лабораторією лазерної технології та було відкрито випускову кафедру "Лазерної технології, конструювання машин та матеріалознавства" (ЛТКМ). Її очолював доктор технічних наук професор В.С. Коваленко. Ця подія підсумувала процес формування нашої кафедри.

Сучасну назву "Кафедра лазерної техніки та фізико-технічних технологій" наші науково-дослідний підрозділ отримав з приходом на посаду завідувача доктора фізико-математичних наук, академіка НАН України Ігоря Віталійовича Кривцуна в 2009 р. Саме він розвинув теорію взаємодії сфокусованого лазерного випромінювання і дугової плазми з конденсованими середовищами. Було вперше виявлено особливості лазерного та комбінованого лазерно-плазмового нагрівання частинок дрібнодисперсних металевих і керамічних матеріалів. Розроблено такі новітні гібридні процеси, як лазерно-мікроплазмові зварювання металів малої товщини, лазерно-плазмові порошкові наплавлення та напилення керамічних матеріалів, лазерно-плазмові нанесення алмазних і алмазоподібних покриттів. Для практичної реалізації зазначених технологічних процесів створено низку інтегрованих лазерно-дугових плазмотронів, які не мають аналогів у світовій практиці.

За час існування кафедри, як випускової, навчання на ній пройшло більше 500 студентів, серед яких науковці, засновники та керівники підприємств, керівники науково-дослідних лабораторій та відділів промислових підприємств. Було захищено понад 10 докторських та 30 кандидатських дисертацій. Працівники кафедри були відзначені державними нагородами та міжнародними відзнаками.

... Довго піддаватися філософському настрою, чи вдаватися в історичні екскурси не дозволяє темп сьогоденного життя. Кафедра активно працює на виконання наукових та господарчих проєктів, розширюється міжнародна співпраця. І попри всі складнощі, через які сьогодні проходить наша країна, дивимось у новий рік з оптимізмом. То все ж таки, 35, 41, 61 чи 127?

Вважаємо себе молодю кафедрою з більш як столітнім досвідом!

Олексій Казляк,
завідувач кафедри лазерної техніки
та фізико-технічних технологій
ІМЗ ім. Є.О. Патона

● КОНКУРС

● КОНКУРС

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

на заміщення вакантної посади завідувача кафедри (вища освіта (магістр, спеціаліст); науковий ступінь та/або вчене звання відповідно до профілю кафедри; стаж роботи на наукових, науково-педагогічних посадах не менше 5 років; вільне володіння державною мовою) **по кафедрі математичної фізики та диференціальних рівнянь фізико-математичного факультету**;

на заміщення вакантної з 18.02.2026 р. посади професора (вища освіта (магістр, спеціаліст); науковий ступінь доктора (кандидата), PhD) наук та/або вчене звання професора (доцента, старшого наукового співробітника) відповідно до освітніх компонент, які забезпечує; стаж науково-педагогічної діяльності не менше 5 років; вільне володіння державною мовою) **по кафедрі прикладної гідроаеромеханіки Навчально-наукового механіко-машинобудівного інституту**;

на заміщення вакантних посад доцентів (вища освіта (магістр, спеціаліст); науковий ступінь доктора (кандидата, PhD) наук та/або вчене звання відповідно до освітніх компонент, які забезпечує; стаж науково-педагогічної діяльності не менше 3 років; вільне володіння державною мовою), **старших викладачів** (вища освіта (магістр, спеціаліст); як правило, науковий ступінь відповідно до освітніх компонент, які забезпечує; стаж науково-педагогічної роботи не менше 2 років; вільне володіння державною мовою) **по навчально-наукових інститутах, факультетах, кафедрах**;

Факультет менеджменту та маркетингу

Кафедра менеджменту підприємств старших викладачів – 1

* Для кандидата наук або PhD обов'язковим є вчене звання професора.

Перелік документів, порядок проведення конкурсної відбору зазначено у Порядку проведення конкурсної відбору або обрання за конкурсом при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів), з яким можна ознайомитися за посиланням: <https://osvita.kpi.ua/competition>. Претенденти на заміщення вакантних посад подують документи через загальний відділ університету (тел.: (044)204-82-82) особисто або надсилають поштою на адресу: 03056, Київ-56, проспект Берестейський, 37, загальний відділ, кімн. 163.

Звертаємо вашу увагу, що на період дії правового режиму воєнного стану повний комплект документів можна надіслати на електронну пошту: kanc@kpi.ua у pdf форматі. Документи треба підписати за допомогою кваліфікованого електронного підпису (КЕП), у темі листа зазначити "на конкурс НПП".

Термін подання документів – місяць від дня опублікування оголошення. Університет житлом не забезпечує!

стаж науково-педагогічної роботи не менше 2 років; вільне володіння державною мовою) **по навчально-наукових інститутах, факультетах, кафедрах**:

Навчально-науковий інститут енергозбереження та енергоменеджменту

Кафедра електропостачання доцентів – 1

Факультет інформатики та обчислювальної техніки

Кафедра інформаційних систем та технологій старших викладачів – 1

Навчально-науковий механіко-машинобудівний інститут

Кафедра конструювання машин доцентів – 2

на заміщення вакантної з 28.02.2026 р. посади асистента (вища освіта (магістр, спеціаліст); без вимог до стажу роботи; вільне володіння державною мовою) **по кафедрі електромеханіки факультету електроенергетичної та автоматики**; на заміщення вакантної з 04.03.2026 р. посади доцента (вища освіта (магістр, спеціаліст); науковий ступінь доктора (кандидата, PhD) наук та/або вчене звання відповідно до освітніх компонент, які забезпечує; стаж науково-педагогічної діяльності не менше 3 років; вільне володіння державною мовою) **по кафедрі теплової та альтернативної енергетики Навчально-наукового інституту атомної та теплової енергетики**;

на заміщення вакантної з 15.03.2026 р. посади доцента (вища освіта (магістр, спеціаліст); науковий ступінь доктора (кандидата, PhD) наук та/або вчене звання відповідно до освітніх компонент, які забезпечує; стаж науково-педагогічної діяльності не менше 3 років; вільне володіння державною мовою) **по кафедрі теплової та альтернативної енергетики Навчально-наукового інституту атомної та теплової енергетики**.

Що відкрили для себе студенти КПІ в Національному музеї літератури України

У листі до редакції кандидат культурології, доцентка кафедри української мови, літератури та культури КПІ ім. Ігоря Сікорського Лілія Динікова поділилася інформацією про враження від відвідування студентами однієї з навчальних груп факультету інформатики та обчислювальної техніки Національного музею літератури України (НМЛЮ).

"Українська література є спільним творінням і набуток багатьох поколінь співвітчизників, що перебуває у постійному русі і самоствердженні, – звертається до редакції Лілія Шерифівна. – А тому шлях до музею, що розташований у будинку – пам'ятнику архітектури XIX століття, протороєно не одним поколінням студентів КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вже від самого порога НМЛЮ знайомимося з цікавими фактами про функціонування осередка освіти і культури Києва: з 1871 року в цьому будинку функціонувала Колегія Павла Галагана – один із краших на той час приватних навчальних закладів міста. Ось і цього разу відвідувачів приємно вразила чудова бібліотека музею. І, звісно, мені та студентам сподобалася захоплююча розповідь екскурсовода Олени Круківської", – зазначає Лілія Динікова.

У Національному музеї літератури України

Редакція попросила поділитися враженнями студентів групи ПІ-51 ФІОТу про відвідування цієї скарбниці, що зберігає пам'ять і мудрість українського народу.

"Екскурсія допомогла по-новому поглянути на розвиток української літератури та відчувати атмосферу минулих епох. Особливо вразили Пересопницьке Євангеліє, "Буквар" Івана Федоровича та Острозька Біблія. Ці унікальні видання вкотре доводять, наскільки багатою є українська книжкова традиція, і яку велику роль вона відіграла у розвитку вітчизняної культури. Після екскурсії залишилось відчуття гордості за українську літературу та бажання далі вивчати її", – Ілля Рибачик.

"Найбільше враження на мене справила окрема тематична виставка, присвячена українському поету-шістдесятнику, перекладачу, публіцисту, прозаїку, мислителю Василю Стусу. Відчував задоволення через те, що вдалося ознайомитись із книгами, в яких міститься опис його життя і творчого шляху, із змістом листів поета до сина, відчувати атмосферу боротьби з радянським режимом проти порушення людських прав та незламності духу. Це змушує по-новому осмислити і його творчість, і цінну свободу слова в умовах імперського режиму", – Максим Куземський.

"Екскурсія дала змогу по-іншому подивитися на історію української літератури та побачити, якою великою і багатою є наша культурна спадщина. Найбільше сподобалися справжні артефакти минулих століть – стародруки, рукописи та особисті речі відомих письменників. Безумовно, також хочеться відмітити роботу дуже обізнаного екскурсовода. Зали музею зберігають дух кожної епохи нашої довголітньої історії", – Нікіта Кусенко.

"...Атмосфера музею дуже затишна й водночас урочиста, що додає натхнення. Екскурсія справді залишила приємні враження. Із задоволенням повернувся туди ще раз", – Артур Печенюк.

"Під час екскурсії мала змогу ознайомитись з оригінальними рукописами та особистими речами відатних українських письменників, про яких раніше знала лише зі шкільних підручників... Після відвідування музею відчувала гордість за українську національну культуру, з'явилося бажання дізнатися більше про творчість вітчизняних письменників та їхню літературну спадщину", – Анастасія Матюшенко.

"...Музей пропонує хронологічний огляд розвитку української літератури, починаючи від її витоків і до сьогодення. Експозиція добре структурована, що дозволяє простежити за тим, як змінювалися жанри, теми та

постаті в українській літературі під впливом історичних подій... Сама будівля з її елегантними інтер'єрами та високими стелями додає відчуття значущості історико-культурного середовища Києва. Найбільше враження на мене справила секція, присвячена літературі Київської Русі. Цей розділ експозиції є дуже інформативним та візуально привабливим", – Олександр Кравченко.

"...Найбільше сподобалося роздивлятися рукописи літературних творів та особисті речі письменників. Таким чином потроху заглиблюєшся в історію літератури. Після екскурсії захотілося відвідати інші музеї і ще більше дослідити взаємопроникнення вітчизняних матеріальної і духовної культур", – Кирило Рулла.

"...Для мене Національний музей літератури України – це одна з найатмосферніших локацій Києва. По-перше, будівля має історію – це колишня елітна навчальна колегія. Це, на мій погляд, відчувається у кожній деталі інтер'єру, особливо – у знаменитій бібліотеці. По-друге, вражає багатство експозицій. Запам'яталася колекція унікальних стародруків, передусім "Апостол" Івана Федорова (після першого видання "Апостола" – Федоровича – прим. ред.). Усвідомлення того, що перед тобою книга 1574 року, з якої почалося вітчизняне друкарство, справляє сильне враження. Загалом, це не просто музей, експозиції якого присвячені історії вітчизняного письменства. Це місце, де відчувається всеохоплюючий дух попередніх епох", – Софія Ніколаєва.

"Нешодавня екскурсія до НМЛЮ стала для мене справжнім відкриттям. Адже був глибоко вражений багатством експозицій, які сприяють ознайомленню зі сторінками нашої літературної історії. Кожен зал – це унікальна подорож у часі, де старовинні рукописи, особисті речі письменників та рідкісні видання наче розповідають власні неймовірні історії. Атмосфера музею надихає на розкриття безлічі літературних тасмниць та змушує по-новому поглянути на класиків красном письменства. Це не просто виставка, а справжня скарбниця українського духу", – Денис Тихий.

"...Під час побачення з музеєм дізнався про те, скільки відомих особистостей навчалися у цій будівлі, наприклад, український історик, філолог, дослідник староукраїнської мови, сходовознавець, письменник і перекладач Агатангел Кримський. Мене зацікавила згадка екскурсовода про окрему тематичну екскурсію, присвячену Василю Стусу. ...Неймовірно вразила мою уяву малюнки стародавніх художників, що розміщені у древніх томах. Вони виконані з ретельною деталізацією, що нагадує про первинність виникнення творів давнього зображувального мистецтва...". – Віталій Гайчук.

"Атмосфера, що панує в музейних залах, ретельно підібрані експонати допомогли відчувати зв'язок із минулими поколіннями та краще зрозуміти розвиток вітчизняної культури. Привернули увагу унікальні артефакти й документи, які дозволяють буквально доторкнутися до історії. Приємно вразила подача інформаційного матеріалу: екскурсовод вміє створити живий діалог з відвідувачами музею. Тож вражень від знайомства з експозиціями і бібліотекою чимало", – Анатолій Радіо.

"...Під час екскурсії скористався можливістю послухати історії з життя українських письменників. Однією з найбільш зворушливих була розповідь про "захальну книжечку" Тараса Шевченка. Це були невеличкі клаптики паперу з авторськими віршами, які поет потайки ховав у халлях свого чобота. Звідси й походить назва цієї маленької збірки. Чому ж він ховав ці записи? Під час заслання Тарасу Шевченку було суворо заборонено писати та малювати, за ним постійно стежили, тож будь-яка творчість могла обернутися суворим покаранням. Але, весь час ризикуючи, поет потайки записував вірші на маленьких клаптиках паперу й ховав їх так, щоб ніхто не знайшов. Ця історія демонструє, наскільки сильно Т. Шевченко прагнув творити... Ми побували у надзвичайно гарній музейній бібліотеці, яка містить чимало старих книжок. Розглядаючи полиці, я помітила вже крихітні від часу книжечки, авторами яких є видатні українські письменники. Якоюсь миттю це місце здалося мені настільки наповненим життєвими історіями, натхненням і творчістю, що я не встигла помітити, як моя група вже почала виходити з цієї затишної бібліотеки...", – Анна Мудрова.

"...Щойно переступив поріг музею, одразу відчув особливу атмосферу – таке враження, ніби опинився серед живої історії, де кожен експонат має свій літопис. ...Було цікаво дізнаватися секрети про ті деталі письменницької діяльності, які зазвичай залишаються поза шкільними уроками або не друкуються у підручниках. ...Особливе захоплення у мене викликала музейна бібліотека. Це місце, як мовиться, буквально просякнуте духом минулих епох: старовинні видання, поезія й проза, що збереглися крізь десятиліття, старі сторінки, які вже втратили яскравість, але не інформаційну цінність... Час екскурсії минув непомітно. Хотілося б передати все, що почув і побачив, але є речі, які краще відчувати самотужки", – Олександр Радіо.

Підготував Віктор Задворнов

Володарка Гран-прі "КПІ Арт-2025": "Свій виступ я присвятила військовим"

Цьогорічна володарка Гран-прі найяскравішого фінального талант-шоу "КПІ Арт-2025" студентка другого курсу НН ІАТ Софія Севериновська підкорила журі та глядацьку аудиторію виконанням відомої пісні "Шибеник" з репертуару музичного гурту "Харцизи". З короткої розмови із Софією з'ясував, що, обираючи цю пісню для виконання під час конкурсу, моя співбесідниця вирішила присвятити її військовим.

На переконання виконавиці, слова цієї пісні – своєрідна коротка зустріч з реальністю, усвідомлення су-

ворої правди через трагічні обставини на війні. "Неодноразово пересвідчувалася: більшість моїх ровесників, навіть старше покоління, через звикання до навколишніх обставин часто-густо забувають про трагізм сьогоденної ситуації, в якій опинилася Україна. Я не можу абстрагуватися від цього ні на день. Якось запитала себе: як проявляється справжня любов до батьківщини? Вона міститься не у символічному наборі слів, які часом звучать під час урочистостей. Вона – у душевній ширості, у добрих людських діях, вона криється у повсякденному бутті людини, в її буденних вчинках... Вважаю, що душевна відкритість присутня у словах пісні "Шибеник". Це пісня про бойовий азарт, цілеспрямованість, про ту саму невідому любов до рідного краю, про відвагу попри можливу смерть від ворога. Тому ця пісня є у моєму виконавському репертуарі.

Як зазначають в інтерв'ю учасники гурту "Харцизи" Дмитро Дзюба, Дмитро Гладун та Євгеній Заблоцький, ця пісня була написана задовго до великої війни, але стала широко відомою через те, що учасники диверсійної групи з батальйону "Братство" обрали її своїм саундтреком. Доля цих хлопців є трагічною, вони героїчно прийняли свій останній бій на ворожій території (див. "КПІ" № 29-30, 2023 р.). А пісня якось мимоволі стала популярною і серед захисників, і серед мирної спільноти", – розповіла дівчина.

Цей твір, який Софія виконувала під гітару на сцені Центру культури і мистецтв КПІ ім. Ігоря Сікорського, вона присвятила, зокрема, і визволителям з батальйону "Щедрик" з 411-го полку Сил безпілотних систем, де воює її близький друг Максим (довгий час разом займалися у секції фехтування). "Радію через те, що разом з донатами від глядачів концерту, коштами від мого виграшу зібрано понад 10 тисяч гривень. Тож вирішила їх спрямувати на банківський рахунок "Щедрика". Хлопцям на нулі не вистачає автівок, запчастин, пального". Це дещиця від Софії Севериновської у корисну справу.

"Ви могли помітити, – продовжує розмову Софія, що я обрали тематичний відеоряд на бойову тематику, який супроводжував виконання пісні на сценічному екрані. Це сюжет про відважних спецпризначенців однієї з десантно-розвідувальних груп у складі Аполлона, Святоші, Непійпива, Тарасія, які сміливо і рішуче діяли на ворожій території, але загинули 25 грудня 2022 року. Переконана, що таким чином мені вдалося увічнити пам'ять про людей, які віддали своє свідоме життя у боротьбі за свободу і незалежність України проти підступного ворога. Мені відомо, що вони любили цю пісню, і тому я обрала цей відеоряд для супроводу свого виступу перед студентською аудиторією". Судячи з оплесків у залі, виконання пісні сподобалася.

Майбутнє Софії буде пов'язано із авіаційною та космічною технікою. Свій майбутній інженерний фах моя співбесідниця обрала не випадково. Навчання у старших класах у профільному Українському фізико-математичному лиці Київського національного університету імені Тараса Шевченка (УФМЛ), участь у всеукраїнських олімпіадах з точних наук, як мовиться, підштовхнули Софію до обрання після закінчення лицю "дійсно найкращого технічного ЗВО України – КПІ". Таку спеціальність "обрала через бажання займатися розумовою працею: отримувати, як я називаю, інтелектуальну насолоду від зробленого. Це робить тебе креативнішою, досвідченішою. Це мій самостійний усвідомлений вибір. Вирішила не піддаватися на вмовляння з боку батьків про вибір "жіночої" спеціальності. Тому я вчуся у НН ІАТ".

Проте любов до сучасної поезії у моєї співбесідниці є непереборною. Їй сподобалася збірка віршів "Складно. Слова війни і любові", авторкою якої є солістка гурту "Zwytar" Саша Кладбіще.

"Це поезія, що містить глибоку думку і яскраві образи, що точно вивірені. Таким чином це доступні для розуміння змісту вірші. Раджу ознайомитись. Між іншим, колектив гурту "Zwytar" знаю особисто. Це неповторні музиканти, волонтери. Відчуваю деякий творчий вплив від цих неймовірних людей, що залюблені у життя", – каже Софія.

... У короткому презентаційному відеоролику цьогорічного фінального талант-шоу "КПІ Арт-2025" Софія пообіцяла присвятити виступ військовим. Так і сталося. "До сьогодні вдячна подрузі Софії Руднєвій, яка запропонувала взяти участь у цьогорічному талант-шоу, – говорить Софія Севериновська. – Адже отримала позитивні емоції. Попри те, що репетиції перед концертом віднімали певний час, відволікаючи від роботи, навчання, тренування з фехтування, Гран-прі – у моїх руках".

Віктор Задворнов

Колекція витинанок "Джерело світла", виготовлених учнями Дитячої школи мистецтв №5 Оболонського району (керівниця майстерні – Юлія Підкурманна), демонструється в ДПМ. "Ажурний лабіринт з робіт, створений під час війни і покликаний відзеркалити і врівноважити асиметрію сил – тимчасову потворну асиметрію. Живий, динамічний експеримент, як в технічному, так і в ідейному розумінні, що розкриває пошарово сенси і підтексти" – так охарактеризували експозицію фахівці.

Відвідувачі у великій залі Державного політехнічного музею опиняються у просторі дивному і чудернацькому. З висоти звисають чималі напівпрозорі полотна, що квітують, звиваються зіллям, насторожують і приваблюють комахами, звіриною і птаством, урівноважують та заспокоюють посланцями вишніми. Підсвічені промальовані контури, прорізани елементи композицій, що ледь мерехтять від найменшого руху повітря, зачудовують і не відпускають.

Найперше погляд вихоплює "Дерево життя" – жовто-голубий триярусний твір з немирущим корінням, пишним цвітот і пуп'янками, духами-охоронцями у вигляді пташок, а на верхів'ї – квітка "Вогонь життя". Праворуч – світ образів Марії Примаченко: казковий, чарівний, фантастичний. Звірі, дерева, квіти діють, розмовляють, борються за добро і стверджують його.

У лівому ряді – трохи моторошна "Гідра". Безсмертне Зло, яке важко придушити чи викоринити. Особливо якщо осіло в голові правителя. І даремно птахи свободи в'ються навколо, вишукуючи шпарину донести світло у цю безвихідь, на місці знищених пазурів з'являються нові. Навпро-

ЗУСТРІЧАЄМО СВЯТО

Від зірки до зірки

25 грудня розпочинаються містерії та феєрії різдвяно-новорічних свят. І відкриває їх найбільше після Великодня свято християнського світу – Різдво Христове. Традиційно його відзначають не лише віряни різних конфесій, а й ті, хто до релігії байдужий. Бо так здавна заведено, і свято це – одна з тих нематеріальних цінностей, що супроводжують життя більшості з нас від дитинства і до старості. Але недарма в першому реченні написано не про одне, а про низку святкових (але, звісно, в нинішніх наших умовах робочих) днів. Згадаймо, звідки пішли ці традиції і що це за свята?

Микола Пимоненко "Колядки", 1880-ті рр.

"Від зірки до зірки"

Культура нашого народу нерозривно пов'язана з календарем. Як, власне, культура будь-якого народу, передусім, звісно, народу-автохтона, який живе на своїй землі споконвічно, а не формувалася з переселенців, які представляли різні національні спільноти з різними традиціями та віруваннями. Точніше, традиційно-побутова культура, що до сьогодні до певної міри визначає розпорядок буття кожної людини. Так поведлося з давніх давен, від наших пращурів, для яких деякі дати в календарі були важливими віхами в коловороті щоденних буденних подій. До того ж, щороку повторюваними, адже вони фіксували циклічність швидкоплинного часу та його зв'язок зі змінами пір року та природними процесами. І відображали їх у своїх традиціях. Принагідно слід зауважити, що шанували ці дні та відзначали їх і у містах – великих і маленьких (можливо дещо інакше, ніж у селах, але також весело і ситно).

Вважається, що зимовий святковий цикл в Україні починається 25 грудня, тобто з Різдва. А якщо точніше – то зі Святвечора, який в народі ще звуть Колядою. Чому "Колядою" – зрозуміло з назви: саме від цього вечора колядники починали свої мандрівки із зіркою та рушником. Нагадаємо, що в нашій країні з 2023 року це велике свято, яке разом з іншими нерухомими християнськими святами тепер, після переходу Православної Церкви України (ПЦУ) та Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) на новоюліанський календар, відзначають 25 грудня, тобто на 13 днів раніше, ніж до того, і їхні дати збігаються з датами григоріанського (світського) календаря. Саме цей день в нашій країні визнано державним святом. Дванадцять днів відзначення свят різдвяно-ново-

ти – загрозливий "Хижак". За його спиною – одноманітне тло, знищене життя, а зазіхає він на мирний простір, що світиться вікнами. А нижче, в пошматованому довкіллі, воїни, які застигли на сторожі, готові дати відсіч.

І коли вже несла, і хочеться винирнути з теми мороку, увагою заволодівають "Архангели", світлі створіння загадкової романтики та казкової чарівності. Посланці, провісники, духовні охоронці й захисники.

Захисники... На думку спали роздуми київської професорки-культурологині: "У 1050 році в Україні з'являється

річного циклу – від Різдва до Водохреща, або "від зірки до зірки", називають святками. Чому "від зірки до зірки"? Бо на Святвечір молодь починала колядувати, й обов'язковим атрибутом колядників було Віфлеємська зірка, а на Хрещення колядування завершувалося й Віфлеємська зірка "згасала" до наступного Різдва і Нового року.

"Ой, хто, хто Миколая любить..."

Повертаючись до різдвяно-новорічного святкового циклу, зауважимо, що наші діти з тим, що він бере початок на Святвечір, не погодяться: для них святкова новорічно-зимова веремія бере початок на День Святого Миколая з його миколайчиками, веселощами й очікуваннями всіляких приємних сюрпризів, яких намагається їх позбавити росія. Попри війну, дорослі, якщо вони є людьми, а не покидьками в російських одностроях, або дорогих цивільних костюмах, що нездатні замаскувати їхню нелюдську сутність, намагаються подарувати дітям свято і справдити їхні сподівання на диво. Недарма ж у Києві навіть головну різдвяну ялинку країни запалюють напередодні Дня Святого Миколая. Тепер ця дата припадає на 6 грудня. І саме цього дня діти і дорослі співали (і співають досі!) старовинний кант – прославлення Святого Миколая. Співають в різних регіонах нашої країни, тож колядка ця має низку дещо різних варіантів.

Не погодяться з тим, що відзначення новоліття починається лише у Святвечір, і деякі дорослі, особливо незаміжні дівчата, які знають і шанують народні звичаї. Для них початок святкового зимового циклу – це день Святого Андрія, що відзначається на останній день осені 30 листопада. Його ще називають Калита і відомий він своїми веселими молодіжними обрядами, ворожіннями на шлюб, пампушками-балабушками, і власне калитою – змашеним медом круглим, мов сонце, обрядовим хлібом тощо.

А лише потім, увечері напередодні 25 грудня, вишановуватимемо Святвечір і, водночас, зустрічатимемо Коляду – колишнє язичницьке свято, що знаменувало поворот Сонця на весну, яке збіглося в часі з початком Різдвяного циклу. Тут також були ворожіння, подарунки і найвідоміший звичай – колядування. Вечір напередодні Різдва оповитий безліччю звичаїв, традицій і обрядів. Це і "багата вечеря" з двадцяти пісних страв, головними з яких є багата кутя та узвар, і встановлення дідуха, а пізніше – ялинки (передусім, звісно, у містах), і вечірні колядки з прославленням Христа та віншівками-привітаннями господарів оселі, і нові ворожіння, і багато погодних прикмет. А ще ж різдвяні вертепи – пересувні лялькові театри (докладно про цю традицію "КП"

Виставка витинанок: від мороку – до світла перемоги

Справа наліво: О. Зікєєва, Ю. Підкурманна, учні ДПМ №5, Г. Андрєєва

текст, який називається "Слово про закон і благодать". Митрополит Ларіон пише про те, що київські князі собою захищають СВІТЛО від темряви. І це ХІстоліття (!). Ми і є межа. Кордон між СВІТЛОМ і темрявою. Я часто думаю про цю місію, яка постійно лежить на нас. Світ знову і знову покладає на Україну роль тих, хто стримує темряву, і ми вже століттями це робимо".

Повертаючись до витинанок – малюнків світлом і тінню. Виготовлені вони з кількох шарів накрохмаленої марлі, кожен з яких певним чином розмальовано та прорізано відповідно до задуму автора. Завітавши на виставку, кожен по-своєму "прочитає" той чи інший твір. Зміст розкривається поступово, і щоразу по-іншому. Та посил у цьому мережеві має тільки один напрямок – до світла.

В урочистому відкритті виставки взяли участь і виступили: Олена Зікєєва – в.о. директора Дирекції художніх виставок України; Юлія Підкурманна – керівниця майстерні ДПМ №5; учні ДПМ №5 – автори робіт; Галина Андрєєва – заступниця директора ДПМ №5. Музичний супровід – Ганна Щекань і її учениця Діана Коршева (ДПМ №5).

Надія Ліберт

розповідав у матеріалі "Не буває святок без вертепу" у №1 за 2021 рік: <https://kpi.ua/2021-kp1-1>) тощо.

І вже тоді, 25 грудня – саме Різдво з його особливою атмосферою дива та відвідуванням родичів, пов'язане з безліччю традицій та прикмет!

А далі починаються новорічні свята, насправді в нашому народі також чітко асоційовані зі святами християнськими.

"На Щастя, на Здоров'я, на Новий Рік!"

Це, передусім Шедрий вечір (31 грудня). Чому шедрий? Бо саме у вечір 31 грудня готували символ добробуту – "щедру" кутю, яку можна було заправляти молоком, вершками, маслом, м'ясом – на відміну від куті "багатої" на Святвечір (багатої на різні добавки – мак, родзинки, горіхи тощо), а ще кнись, ковбаси начинені гречкою, вареники та інші смачні страви. Цього вечора дівчата знов ворожили, а оселі обходили гурти перевдягнених у традиційних персонажів щедрувальників, які у щедрівках бажали господарям оселі здоров'я, добробуту та щастя їхній родині, а навізамін отримували подарунки. Шедрий вечір ще називають Меланкою – на честь Преподобної Меланії.

Наступного дня відзначали Василів день, присвячений Святому Василю Великому. Це вже, власне, Новий рік. Вранці цього дня дитячі ватаги ходили по хатах і посівали зі словами "На Щастя, на Здоров'я, на Новий Рік! Роди, Боже, Жито-Пиєницю і Всяку Пашиницю!". Хазяйки пекли особливе печиво у вигляді свійських тварин, але головними на столі вважалася страва зі свинини.

А потім 6 січня – Хрещення або Водохреще, яке збігається в часі зі Святом Богоявлення. Воно завершує цей святковий цикл, і з цим днем пов'язаний церковний обряд освячення води та багато традицій, пов'язаних з водою – аж до відомого звичаю занурюватися в ополонку, яку називають Йорданню – як згадку про річку, в якій хрестили Ісуса Христа. Люди здавна вірять, що під час такого купання навіть хворі можуть одужати, адже освячена вода навіть у річках і озерах набирає цілющої сили. До речі, воду, освячену на Хрещення, зберігають впродовж усього наступного року. Цього дня українці завершували колядувати і влаштовували "розколяду", або "розщедрування" чи "розмеланки", – святкові вечорниці всіх колядників, де вони згадували, як святкували ці свята, грали, танцювали. Причому застільні організовували на гроші, що залишилися від колядування.

Не слід думати, що всі ці традиції залишилися лише як пам'ять минулих століть. Ні, хоч як забороняли їх за радянської влади, вони збереглися й живуть донині, хоча деякі й частково призабулися. А проте, останніми роками ці традиції відроджуються, а в світлі війни, яку розв'язала росія проти України, дещо оновлюються і навіть набувають нових сенсів...

Отож все тільки починається. І хоча поки що ми не можемо відзначати ці свята так, як у мирний час, однак пам'ятаємо про них і шануємо. З Різдвом і Новим роком вас, дорогі наші читачі!

Дмитро Стефанович

